

**Återrapportering av
Svenska Jägareförbundets
Allmänna uppdrag
2010**

Bilagor

1. Svenska Jägareförbundets verksamhetsplan 2010.
2. Jämställdhetsplan
3. Utvärdering av Viltmatprojektet i Västmanland
4. Spårguide för mårdhund
5. Skogsliv
6. Mitt träningssskytte, kort för genomfört träningssskytte
7. Etiska riktlinjer för jakt och jaktträning med hund
8. Viltspårning på marsch, konferenssammanfattning
9. Jaktetiska riktlinjer för uppfödning, utsättning och jakt på utsatt fågel.
10. Viltforum, nummer 2 och 3 2010

Inledning

Denna redovisning utgår från Regeringens beslut om bidrag ur Viltvårdsfonden till Svenska Jägareförbundet. Redovisningen är i princip uppställd i enlighet med detta beslut.

Svenska Jägareförbundets värdegrund skapades 1830 då förbundets bildades. Omsorgen om viltet var skälet. Den värdegrunden ligger fast i en genom åren utvecklad form. Förbundet arbetar utifrån en respekt för viltet, naturen och samhället som kan sammanfattas i ordet hänsyn. Utgångspunkten är att viltet är en resurs som ska förvaltas långsiktigt utifrån bästa kända kunskap. Förbundet tar också ansvar för att vårda jaktens namn och rykte.

Visionen är lika enkel som tydlig "Svenska Jägareförbundet skall med kraft och kunskap leda och utveckla den svenska jakten och viltvården". Utifrån denna vision bygger organisationen sin verksamhet.

Svenska Jägareförbundets organisation består av 22 till förbundet anslutna länsjaktvårdsföreningar och på lokalplanet av 359 jaktvårdskretsar. Förbundet, länsjaktvårdsföreningarna och jaktvårdskretsarna är självständiga juridiska personer med respektive styrelse och årsstämma. Förbundet hade vid medlemsårets slut, den 30/6, ca 187 000 medlemmar och man kan räkna med ca 4 000 förtroendevalda på olika poster i organisationen. Förbundet har drygt 100 personer anställda. Förbundet är en bred folkrörelse med medlemmar, förtroendevalda och personal över hela landet. Jägareförbundets styrelse består av ordföranden, nio ledamöter och en representant för arbetstagarerna.

Årsstämman utser på sedvanligt sätt revisorer, 2 ordinarie och 2 suppleanter, varav en ordinarie och en suppleant skall vara auktoriserad.

Modell för beräkning av kostnaderna

I Regeringens beslut om precisering av det allmänna uppdraget finns, förutom ett antal generella villkor, angivet att verksamheten skall genomföras och redovisas inom ett antal verksamhetsområden. Till dessa verksamhetsområden finns också kopplat ekonomiska ramar.

Sedan 2005 har förbundet arbetat för att anpassa och utveckla den tidredovisning som ligger till grund för beräkningarna av kostnader och intäkter för det allmänna uppdraget. Ekonomisystemet särskiljer intäkter och kostnader för det allmänna uppdraget från förbundets övriga intäkter och kostnader. Vidare specificeras såväl arbetad tid som övriga kostnader per verksamhetsområde.

1. Verksamhet

Det allmänna uppdraget

Leda de delar av jakten och viltvården som framgår av denna bilaga, i syfte att bidra till att i bilagan angivna mål samt riksdagens mål för viltvård och viltförvaltning uppfylls.

Generella mål

- ◆ Beslutade mål inom verksamhetsområdena för det allmänna uppdraget är uppfyllda
- ◆ Andelen kvinnor ökar såväl i jägarkåren som i ledande positioner på alla nivåer inom förbundet.
- ◆ Viltvården skall bedrivas på ett sådant sätt att den biologiska mångfalden upprätthålls och gynnas.

Generella återrapporteringskrav

Jägareförbundet ska:

- ◆ redovisa en analys av i vilken utsträckning förbundet bidragit till att uppfylla målen för det allmänna uppdraget,
- ◆ redovisa en analys av förbundets arbete med jämställdhet,
- ◆ presentera det allmänna uppdragets ekonomiska redovisning, skild från förbundets övriga ekonomi. Den ekonomiska redovisningen skall specificeras per verksamhetsområde om inget annat anges. En jämförelse skall göras med föregående år per verksamhetsområde
- ◆ redovisa hur medlen prioriterats inom varje verksamhetsområde
- ◆ tillse att den ekonomiska redovisningen är styrkt av revisor

Särskilt prioriterade områden i beslutet om bidrag ur Viltvårdsfonden för 2010.

- Arbetet med att stärka den lokalt baserade förvaltningen av vildvin.
- Bidra till att viltkött blir ett välkänt inslag i regeringens satsning på Matlandet.
- Bistå med utbildning om jaktmetoder och biologi avseende mårhund till jägare, jakträttshavare och markägare i län där arten förekommer samt verka pådrivande för utökad jaktansträngning efter mårhund.
- Stödja förvaltande myndigheter med samordning av jägare vid skydds jakt efter stora rovdjur samt arbeta för ökad rapportering av förekomst av stora rovdjur.
- Påbörja arbetet med att lokalt förankra regeringens planerade åtgärder för att minska inavelsgraden hos vargstammen.
- Informera om den illegala jakt som förekommer och dess inverkan på beslut om legal jakt.
- Tillhandahålla välutbildade eftersöksekipage genom lämpliga rekommendationer och utbildningsinsatser.
- Stimulera till ökad jakt efter gås.

Genomförda aktiviteter med anledning av den särskilda prioriteringen redovisas under respektive verksamhetsområde.

Jägareförbundets arbete inom ramen för det allmänna uppdraget under 2010.

Den övergripande arbetsinriktningen i jägareförbundet styrs av förtroendemannaorganisationens beslut om förbundets verksamhetsplan samt regeringens beslut om inriktning och volym på arbetsuppgifter inom ramen för det allmänna uppdraget.

Förbundet konstaterar att en tydlig och väl genomarbetad verksamhetsplan samt en tydlighet i målformuleringarna av det allmänna uppdraget skapat förutsättningar för att göra ett gott arbete och en väl genomarbetad redovisning.

Under verksamhetsåret påverkas förbundet av beslut och händelser i samhället som innebär att löpande omprioriteringar genomförs. Omprioriteringarna påverkar resultaten i det allmänna uppdragets verksamhetsområden och kan bidra till diskrepanser mellan beslutade och nyttjade medel.

Genom denna redovisning anser förbundet att måluppfyllelsen är god. I de fall förbundet inte nått en målsättning fullt ut under året finns den fortsatt med i verksamheten för måluppfyllelse under kommande verksamhetsår.

Jägareförbundets arbete med jämställdhet

Personalorganisationen har i ett historiskt perspektiv varit klart mansdominerad och förbundet har sedan länge arbetat aktivt för att skapa en jämnare könsfördelning.

Genomsnittligt anställda för 2010 uppgick till 108 personer, varav 69 % män. I bifogade jämställdhetsplan beskrivs de övergripande målen och de kortsiktiga målsättningarna för Jägareförbundets jämställdhetsarbete.

En målsättning var att under året uppnå en jämnare fördelning av antalet män och kvinnor som söker tjänster inom enheter där något kön är starkt underrepresenterat. Under året har det varit få kvinnliga sökanden med efterfrågad kompetens till de tjänster som utannonserats vilket resulterat i att könsfördelningen inte förändrats.

Kvinnor i jakten

Andelen kvinnliga jaktkortslösare var under jaktåret 2010/11 5,5 % vilket motsvarar 15 234 personer. Det är en ökning från 4,2 % jaktåret 2001/02. Av Jägareförbundets medlemmar är nu 7,6 % kvinnor. Från jaktåret 1998/99 har andelen kvinnliga medlemmar ökat med hela 74 %. I två av landets länsjaktvårdsföreningar har andelen kvinnliga medlemmar passerat 10%.

Förbundet använder andelen kvinnliga jaktkortslösare som jämförelsetal när organisationens mått på jämställdhet utvärderas.

- I förbundsstyrelsen är andelen kvinnliga ledamöter 20 %.
- I styrelserna för landets 22 länsjaktvårdsföreningar är andelen kvinnliga ledamöter 10 %. 2001 var andelen 6,1 %.
- I landets kretsstyrelser är andelen kvinnliga ledamöter 7,7 %
- På Jägareförbundets årsstämma 2009 var andelen kvinnliga ombud 7 %.
- 20% av provtagarna för Jägarexamen var kvinnor under 2009.

Ekonomisk redovisning

Den ekonomiska redovisningen över det allmänna uppdraget är skiljd från Jägareförbundets redovisning och uppdelad per verksamhetsområde.

Sammanställning av kostnader inom ramen för det allmänna uppdraget.

Verksamhetsområde	Anvisade medel 2010	Not	Kostnader 2010	Kostnader 2009
Övergripande information	16 000 000	1	16 594 585	14 489 749
Information om praktisk jakt och förvaltning av viltarter	20 600 000	1	20 077 390	20 429 436
Viltövervakning	4 600 000	2	5 671 238	5 986 246
Älgförvaltning	6 000 000	3	5 178 446	5 634 702
Vilt och trafik	2 000 000	4	2 515 865	2 209 310
Yrkesmässig utbildning	1 000 000	5	662 702	1 639 062
Summa	50 200 000		50 700 226	50 388 505

Intäkter

Vidare redovisas intäkter om 3 407 552 (2 315 480) kronor inom ramen för det allmänna uppdraget.

Not

1.

Allt sedan preciseringen av det allmänna uppdraget har över tiden verksamhetsområde "Övergripande information" överskridits och "Information om praktisk jakt och förvaltningen av viltarter" regelmässigt underskridits. Genom förtydligande i gränsdragningen mellan områdena har nu en tillfredsställande balans i redovisningen kunnat erhållas.

2.

I verksamhetsområde "Viltövervakning" ingår arbetet med utvecklingen av vilt databasen som är en portal för rapportering av älgavskjutningen, älgobs, avskjutning av övrigt vilt mm. Under året har efterfrågan på ett förfinat rapporteringssystem ökat. Förbundet har därför valt att inom ramen för det allmänna uppdraget prioritera detta verksamhetsområde under 2010.

3.

2010 var sista året som samrådsgrupperna i länen var verksamma. Den påbörjade övergången till det nya älgjaktssystemet har bland annat inneburit att arbetet med samrådsgrupperna haft en något lägre prioritet än vanligt vilket återspeglas i att förbrukade medel är något lägre.

4.

Under året har den nya eftersöksorganisationen tagit form. Behovet av rådgivning och utbildning har ökat. Antalet rapporterade viltolyckor har ökat under 2010. Sammantaget har detta bidragit till ett överskridande av anvisade medel.

5.

Anvisade och förbrukade medel skall ses över en längre tidsperiod än vad redovisningen här visar. Avvikelsen 2010 beror på att någon kurs inte genomförts under året.

1.1 Verksamhetsområde Information

Mål

- ◆ Myndigheter erhåller efterfrågade objektiva yttranden inom ramen för det allmänna uppdraget.
- ◆ Allmänheten erhåller objektiv och lättillgänglig information om jakt- och viltvårdsfrågor samt viltforskning

Åtterrapporering

Jägareförbundet skall redovisa:

- ◆ hur förbundet arbetar för att garantera objektivitet i den information och service som ges,
- ◆ hur många och vilka utlåtanden och yttranden som olika myndigheter efterfrågat under året,
- ◆ hur många utlåtanden och yttranden som har besvarats på förbunds nivå,
- ◆ vilken information som tagits fram och till vilka målgrupper,
- ◆ förbundets arbete med viltkött
- ◆ tidsåtgång för den information till allmänheten, som skett inom ramen för det allmänna uppdraget samt
- ◆ hur många besök som webbsidan "Vilt och Vetande" haft under året

Objektivitet i information och service.

Förbundet arbetar målinriktat för att vidmakthålla en hög trovärdighet. Ställningstaganden formas utifrån ett omfattande samarbete såväl internt som med myndigheter, organisationer och viltforskning.

Vidare är personalens kompetens mycket hög och utvecklas löpande genom utbildning och erfarenhetsutbyte. Förbundet är en organisation som bygger sin trovärdighet på samarbete och överläggningar, hög kompetens, integritet och långsiktigt agerande med viltet och viltvården i centrum. Erfarenheterna visar att det går alldeles utmärkt att förena objektivitet med ett stort engagemang från en förtroendemannaorganisation.

Yttranden och utlåtanden

På förbunds nivå har Jägareförbundet noterat 122 stycken inkomna remisser. Förbundet har avstått från att yttra sig vid ett tillfälle. Av dessa remisser utgörs 100 stycken av förfrågningar rörande vapenärenden som översänts från Polismyndigheterna runt om i landet.

Utöver dessa remisser tillkommer ett stort antal remisser som behandlats av personal och Länsjaktvårdsföreningar. Länsstyrelserna är de instanser som översänder allra flest remisser i frågor som rör exempelvis skötselplaner för älg och kronhjort, tillstånd av olika slag, utbyggnad av vindkraft och skötselplaner vid bildande av naturreservat. Bland övriga instanser som översänt remisser till Länsjaktvårdsföreningarna finns myndigheter och kommuner.

Remisser på förbunds nivå

Remiss från	Innehåll	Not
Jordbruksdepartementet	Möjligheter till intensiv-odling av skog	Besvarad 2010-01-18
Jordbruksverket	Ändring i föreskrifter om Kompensationsbidrag, miljöersättningar och miljöinvesteringar	Inget att erinra
Jordbruksdepartementet	Översyn av djurskyddslagstiftningens utformning och innehåll	Avstått från att svara
Naturvårdsverket	Förslag till Integrerad viltövervakning	Besvarad 2010-02-26
Justitiedepartementet	En ny kameraövervaknings-lag	Besvarad 2010-03-01
Finansdepartementet	Mervärdesskatt för den ideella sektorn m m.	Anslöt till Svensk Friluftslivs svar 2010-03-30
Skogsstyrelsen	Förslag på ändringar av föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen	Inget att erinra
Rikspolisstyrelsen	Föreskrifter och allmänna råd om polismyndighetens medverkan vid eftersök av vilt	Besvarad 2010-04-13
Jordbruksdepartementet	Ang PM Älgförvaltning	Besvarad 2010-04-26
Naturvårdsverket	Föreskrifter avseende eftersök av trafikskadat vilt	Besvarad 2010-06-01
Jordbruksverket	Föreskrifter om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur och människor	Besvarad 2010-06-15
Jordbruksdepartementet	Framställan av jaktkorts- och jägarexamensregistren från Naturvårdsverket till Länsstyrelsen i Norrbottens län	Besvarad 2010-08-01
Justitiedepartementet	Vissa frågor om vapenlagen	Besvarad 2010-08-16
Innehåll	Remiss från	Not

Jordbruksdepartementet	Renskötselkonventionen	Besvarad 2010-09-03
Miljödepartementet	Förvaltning av världsarvet Laponia	Inget att erinra
Länsstyrelsen Norrbotten	Svenska åtgärdsprogrammet för fjällgås	Besvarad 2010-09-13
Jordbruksdepartementet	Uthållig älgförvaltning i samverkan	Besvarad 2010-10-05
Naturvårdsverket	Två remisser angående förslag till genetisk förstärkning av den svenska vargstammen	Besvarad 2010-11-08
Jordbruksverket	Föreskrifter om transport av levande djur	Besvarad 2010-12-06

Rapporterad tid för information

Jägareförbundets personal har rapporterat totalt 20 039 arbetstimmar inom ramen för verksamhetsområdet varav 12 630 arbetstimmar under information till allmänheten.

Information och seminarier

En stor del av rapporterade arbetstimmar utgörs av kontakter med allmänheten via telefon, e-post och besök på länsjaktvårdsföreningarnas kontor. Personalen har också haft omfattande kontakter med media runt om i landet samt medverkat vid mässor och liknande arrangemang, främst inom jakt, friluftsliv samt skog och jordbruk.

I skolorna har KlassDraget – ett samarbetsprojekt mellan Jägareförbundet och Sportfiskarna genomförts. Projektet innebär att medverkande skolklasser kommer ut på en fiske och naturdag under sakkunnig ledning. Det beräknas att ca 30 000 skolelever med lärare i årskurs 3-5 deltagit i aktiviteterna. Det skolmaterial om natur och vilt som finns att hämta utan kostnad på hemsidan har uppdaterats och förnyats under året.

Kursen i utomhuspedagogik för lärare har fortsatt och varit fullbelagd under året. Kursen går över två terminer och 7,5 poäng och drivs i i samarbete med Linköpings universitet.

Ett seminarium om det nya älgjaktssystemet arrangerades på Öster Malma med över 200 deltagare från hela landet. Alla parter, myndigheter, organisationer och företrädare för skogsbruket var inbjudna.

Hemsidan

Hemsidan är en av Jägareförbundets viktigaste kanaler för att nå ut med information till allmänheten.

Innehållet på Jägareförbundets webbplats centrala del består till närmare 90 procent av information till allmänhet och jägare.

Under 2010 har hemsidans koppling till de sociala medierna stärkts för att nå ut med information och nyheter till en bredare allmänhet.

Vid större händelser som exempelvis vargjakten och björnjakten ökar intresset för webbplatsens information nästan explosivt. Där har också besökarna tillmötesgått med extra information.

BESÖKSSTATISTIK

www.jagareforbundet.se

Översikt över besökare

1 jan 2010 - 31 dec 2010

Jämfört med: Webbplats

900 581 personer besökte denna webbplats

Vilt och Vetande

Forskningskommunikation innebär att skapa kontaktytor mellan forskare och de som efterfrågar kunskapen. Vilt & Vetande är främst inriktat på kommunikationen mellan allmänhet och forskning kring vilt och viltförvaltning. Under 2010 har ett flertal föredrag och föreläsningar hållits kopplade till svensk viltforskning i olika sammanhang.

Antalet frågor som kom in till Vilt & Vetandes frågespalt ligger på ungefär samma nivå som tidigare år dvs ca 400 e-mail. Liksom tidigare år dominerade intresserad allmänhet bland frågeställarna dvs icke jägare. Många frågor från journalister har besvarats under året.

Artbeskrivningarna på Vilt & Vetandes hemsida har under 2010 legat i fokus. Det är ett tidskrävande arbete och ca 3/4 av texterna omarbetades under året och många uppdateringar av andra arter har gjorts. Flera författare till nya artbeskrivningar har kontaktats t.ex. texterna kring dovhjort, kronhjort och utter.

Viltforskardagarna är ett årligt återkommande samarrangemang med viltforskningssekreteriatet på Naturvårdsverket. Under 2010 hölls denna konferens på Grimsö Forskningsstation. Utifrån utvärderingarna från detta års konferens verkar det som att dessa träffar mellan forskare och avnämare börjar hitta sin roll och form.

Under 2010 kom rapportserien *Viltforum* ut med tre nummer. *Viltforum* har blivit mycket uppskattat sedan rapportserien nystartades 2008.

För hemsidan Vilt och Vetande noterades cirka 75 000 besök enligt Google Analytics.

1.2 Verksamhetsområde Praktisk jakt och förvaltning av viltarter

Mål

- ◆ Kunskapen i praktisk jakt, viltvård och det jaktbara viltets utveckling är god bland markägare, jakträttshavare och jägare
- ◆ Myndigheter, markägare, jakträttshavare och jägare erhåller objektiv information och god service i frågor som rör praktisk jakt, viltvård och det jaktbara viltets utveckling
- ◆ Medverka till korrekt informationsspridning av myndighetsbeslut om stora rovdjur.
- ◆ Information av hög kvalitet tillhandahålls om praktisk jakt och viltvård vid skydds jakt och andra skadeförebyggande åtgärder.
- ◆ Jaktsäkerheten är hög
- ◆ Antalet skadskjutningar är få
- ◆ All ammunition är blyfri så långt är möjligt
- ◆ Den negativa påverkan på hälsa och miljö från användningen av blyammunition är försumbar

Återrapportering

Jägareförbundet skall redovisa:

- ◆ hur många och vilka kurser, temadagar och liknande som förbundet anordnat,
- ◆ antalet deltagare vid dessa kurser och temadagar,
- ◆ vilket utbildningsmaterial förbundet tillhandahållit
- ◆ tidsåtgång för rådgivning i praktisk jakt och förvaltningsfrågor,
- ◆ tidsåtgång för arbete med upplysning till myndigheter, markägare, och jägare i markanvändnings- och miljöfrågor relaterade till viltvård och jakt,
- ◆ antalet avgivna yttranden till myndigheter i frågor om skydds jakt, var i landet skydds jakt bedrivs i störst omfattning samt vilka arter som främst är föremål för jakten
- ◆ en kort analys av hur skadebilden har förändras över tiden,
- ◆ hur förbundet har arbetat med förvaltningsfrågor avseende vildsvin,
- ◆ arbetet med information till jägare i syfte att förhindra etablering av mårhund i landet,
- ◆ i vilken utsträckning förbundet har bistått förvaltande myndigheter med samordning av jägare vid skydds jakt efter stora rovdjur och vilka informationsinsatser om myndighetsbeslut avseende stora rovdjur som har genomförts under året,
- ◆ förbundets arbete med en lokal förankring av processer med flytt och införsel av vargar,
- ◆ hur förbundet har arbetat för att motverka illegal jakt,
- ◆ förbundets arbete med att utveckla handeln med viltkött i Sverige
- ◆ vilka åtgärder förbundet har vidtagit för att minska skadorna av grågås och kanadagås
- ◆ Hur förbundets projekt Natur och Jakt har bidragit till ökad integration av invandrare, hur förbundet har verkat för att intensiviera omfattningen av viltvårdsarbetet i landet,
- ◆ hur förbundet verkat för att minska antalet skadskjutningar generellt samt specifikt på björn samt,

- ♦ vilka åtgärder och informationsinsatser som förbundet vidtagit i syfte att minska användandet av blyammunition till förmån för blyfria alternativ, minska den negativa miljöpåverkan från användningen av blyammunition och att lämpliga miljöåtgärder vidtas vid skjutbanor.

Kurser och temadagar

Förbundets utbildningsverksamhet har ökat under året och totalt rapporteras att 7734 personer genomgått utbildning under ledning av personal inom ramen för det allmänna uppdraget.

Rapporterade kurser och temadagar	Antal deltagare
Artkunskap	62
Björnjaktsutbildning	161
Eftersök för jaktledare	20
Fällor och fångst	68
Hjort och rådjur	162
Jaktetik	11
Jaktformer	34
Jaktledarutbildning	355
Ledarutbildning skytte	147
Lodjur	90
Skytteutbildning	70
Säl och säljakt	30
Varg, arten och jaktlig organisation	140
Vildsvin	3168
Viltvård	1176
Viltvårdsområden	389
Övrig instruktörsutbildning	127
Övriga utbildningar	1524

Utbildning rörande arterna och förvaltningen av vildsvin, lo, varg samt hjort och rådjur har till övervägande del genomförts som temakvällar.

Utbildningsmaterial

Ett utbildningsmaterial om gässen och jakten har producerats och en första instruktörsutbildning har genomförts. Utbildningen syftar till att gåsjakten ska bedrivas effektivt och med bästa tillgängiga teknik för att motverka skadskjutningar. Kursen behandlar artkännedom, jaktetik, jakt och jaktteknik samt skytte. Genomslaget för verksamheten rapporteras inledningsvis vara störst från de platser i landet där det inte finns någon riktigt långvarig tradition av gåsjakt.

Rådgivning i praktisk jakt och förvaltningsfrågor

Personalen rapporterar 13 884 timmars arbete med rådgivning i praktisk jakt och förvaltning av viltarter.

Miljöfrågor och markanvändning

Under rubriken upplysning till myndigheter, markägare och jägare i frågor rörande markanvändnings- och miljöfrågor relaterade till jakt och viltvård rapporteras en arbetsinsats över 4048 arbetstimmar.

Skydds jakt

Förbundet samverkar med andra myndigheter och organisationer vad gäller skydds jakt och skadeförebyggande åtgärder, exempelvis Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket, LRF, Polismyndigheterna och Viltskadecenter. Skydds jakt är i dag ett tämligen vitt begrepp som omfattar olika åtgärder för att förhindra skador främst inom jordbruk, djurhållning, skogsbruk, vägtrafiken och på fastigheter.

Insatserna berör en mängd olika arter i en mängd olika situationer. Det kan gälla grävling under ett bostadshus, gäss på badstränder eller i jordbruksgrödor, älg och rådjur i villabebyggelse, olämpliga bäverfördämningar, kronhjorts- och älgskador på skog eller vildsvinsskador i jordbruk och anläggningar. Rådgivningen kan gälla enskilda skydds jaktbeslut eller allmänna skydds jaktbestämmelser. Oftast är rådgivningen också förknippad med råd om hur skador ska kunna förebyggas.

De viltarter som berörs är i första hand, grågäss, vitkindade gäss, skarv, och bäver.

Skydds jaktens omfattning, aktuella arter och skadebilden

Skadorna av gäss fortsätter att öka i syd och Mellansverige. Samarbeten mellan Länsstyrelserna, LRF-avdelningar och Jägareförbundet pågår inom flera län för att hitta modeller och samordna skydds jakt och andra förebyggande åtgärder för att minska skadorna. Ökande problem med koncentrationer av kråkfågel i samhällen och städer synes också vara på frammarsch. Under året har Jägareförbundets också varit engagerade för att stödja organisation och samordning vid ett flertal av de skydds jakt som genomförts efter varg.

Erfarenheterna visar att förfrågningarna om förebyggande åtgärder och begäran om skydds jakt ökar när en viltart etablerar sig på nya platser. Detta trots att arten i många fall inte uppfattas som någon större skadegörare i trakter där den varit etablerad under en längre tid. Detta kan ha sin förklaring i att människan fått en annan syn på viltarten och också tagit till sig tekniken för att förebygga skador på ett effektivt sätt.

Vildsvin

Ökningen av vildsvinsstammen fortsätter. Avskjutningen för 2009/10 blev 65 900 djur, vilket innebär att vildsvinsstammen fördubblas på cirka tre år. En osäkerhetsfaktor är de snörika vintrarna 2009/10 och 2010/11. Troligen kommer de dock inte att inverka på utvecklingen i någon högre grad. Fortsätter utvecklingen är prognosen en avskjutning på c:a 150 000 vildsvin 2013. Under året har ett omfattande regionalt arbete genomförts. Främst gäller detta de omfattande utbildningar och informationskvällar som genomförts, baserat på "Vildsvinsförvaltning i samverkan" och den av Svenska Jägareförbundet och LRF gemensamt framtagna utbildningen. Vid Agusa vilthägn i Skåne har också ett stort antal högkvalitativa utbildningar om vildsvin genomförts. Samma typ av vildsvin-utbildningar har också arrangerats i Uppsala och Örebro län. I samarbete med Statens

veterinärmedicinska anstalt har samlats in information om skjutna vildsvin, vilket jägarna bidragit med då de lämnat in trikinprover för kontroll av parasitförekomst. Under året har uppgifter rörande cirka 1 200 vildsvin inkommit. Uppgifterna gäller kön, storlek och jaktform.

Mårdhund

Arbetet med information runt mårdhunden har fokuserats på information runt spridningsbilden, jaktformer och mårdhundens spår och spårtecken i Norr- och Västerbotten. Det har även lagts vikt vid att utbilda jägare och andra intresserade i framförallt Skåne och Västernorrland. Särskild information har också skett vid ett flertal mässor. Massmedialt har mårdhundsprojektet haft ett bra genomslag och tagits upp ett flertal gånger såväl på riksplan som lokalt.

Den kunskap som erhållits från Life + projektet rörande fångst av mårdhund har omedelbart kunnat föras vidare till jägarkåren vilket har varit mycket värdefullt. Resurser från mårdhundsprojektet deltar dessutom regelmässigt vid internutbildning av förbundets jaktvårdskonsulenter.

Skydds jakt av stora rovdjur

Förbundet har under året bistått Länsstyrelser samt Naturvårdsverk med utbildning och organisation vid skydds jakter på stora rovdjur utanför renskötselområdet. Vid dessa jakter har också förbundet genom anställda eller förtroendevalda agerat som jaktledare. Inom renskötselområdet har förbundet bistått med stöd i någon form när det begärts av Länsstyrelser eller Naturvårdsverk.

I samband med dessa skydds jakter har i samtliga fall utbildnings- samt informationsinsatser gjorts i form av temakvällar, övningsskytte samt organisation av jaktlag, jägare samt kartmaterial och sambandsbestämmelser. Dessutom har det i samtliga fall funnits en kontaktperson för media i form av anställd personal.

I samband med licensjakt och skydds jakt på såväl lo som björn och varg har information gått ut i samtliga fall dels genom vår hemsida samt tidningar men också för samtliga tre arter i form av speciellt anordnade temakvällar i aktuella områden. Vidare marknadsför och genomför förbundet rena utbildningar i dessa tre arters biologi samt hur man lämpligen jagar dem.

Lokal förankring av införsel av varg

Information omkring processen med införsel av vargar och behovet av genetisk förstärkning har delgetts vid möten specifikt anordnade för vargflytt för cirka 1 500 personer. Utöver detta har ämnet varit föremål för diskussioner vid huvuddelen av övriga informations-/utbildningstillfällen (jaktledare, rovdjursutbildning, klövviltförvaltning m.m.). Aktiviteter som samlat totalt c:a 20.000 deltagare, exklusive möten som förtroendevalda arrangerat utan medverkan från tjänstemän. Utöver detta har införseln av vargar behandlats vid åtskilliga tillfällen i Svensk Jakt och på hemsidan.

Illegal jakt

Jägareförbundets uppfattning är att den illegala jakten – såväl misstänkt som verklig – har minskat under de senaste åren. Förbundet tar alla lämpliga tillfällen att tydliggöra sitt avståndstagande till illegal jakt. I information från Jägareförbundet till media, i Svensk Jakt och på hemsidan angriper förbundet den illegala jakten kraftfullt och återkommande oavsett vilken viltart som drabbats. Frågan drivs också i opinionsbildande syfte för att öka insikten om att den legala jaktutövningen och jägarkåren blir lidande av den illegala jakten. I Jägareförbundets utbildningsmaterial, jaktledarutbildningar och rovdjursutbildningar behandlas också problemet med och effekterna av illegal jakt.

Vilt som mat

Regeringen har i sin satsning Matland Sverige bl.a. lyft fram förbundets roll och ansvar för att sprida kunskap om viltköttet som livsmedel samt bidra till en utveckling av en effektiv distribution av viltkött till butik.

Sammanfattningsvis har förbundets arbete 2010 bestått av

- Förbundet har bidragit till bildandet av Svenska Viltmatakademin som börjat arbetet med att marknadsföra viltköttet. Flera av landets ledande kockar är medlemmar i akademien.
- Förbundet har marknadsfört viltköttets kvalitéer till dagspress, tidskrifter och via den egna hemsidan.
- I samverkan med myndigheterna engagerat sig i arbetet med att underlätta regelverket kring hantering av viltkött
- Initierat ett nationellt kursprogram/utbildning i köttantering
- Bevakning av olika frågeställningar kring viltmat i förbundets tidningar Svensk Jakt och Svensk Jakt Nyheter samt på förbundets hemsida.

Personal har också medverkat i ett framgångsrikt projekt, Viltet – från skogen till tallriken, som drivits av Jägareförbundet Västmanland. Syftet med projektet var att starta en process för att underlätta försäljningen av vilt och hitta lösningar för att mer viltkött ska finnas tillgängligt i butik och på restauranger. Under den kampanjvecka som genomfördes såldes exempelvis över 4 000 kilo älgkött i Västmanlands butiker.

Jaktliga åtgärder för att minska gåsskador.

Samarbetet mellan länsstyrelser, markägare och jägareförbundet fortsätter i syfte att det ska användas effektiva metoder för att skrämja eller bedriva skydds jakt på skadegörande gäss. Åtgärderna är ofta knutna till lokaler med större ansamlingar av såväl häckande som rastande gäss.

Integration

Projektet har rönt framgång med temadagar som arrangeras i samarbete med skolor. Det har genomförts fem aktiviteter med omkring 90 ungdomar. Responsen från elever och lärare har varit positiv och skolorna har börjat ta eget initiativ för att genomföra aktiviteter på egen hand.

Däremot misslyckades ett försök att starta ett samarbete med en kommun som gick ut på att skapa jaktmöjligheter på kommunal mark.

Viltvård

Under 2008-2010 har Jägareförbundet arbetat med en särskild viltvårdssatsning. Projektet är nu avslutat och håller på att utvärderas, samtidigt som delar av verksamheten införlivas i linjeorganisationen.

Inom viltvårdssatsningen har tretton viltvårdsansvariga tjänstemän arbetat parallellt med att öka kunskapen om viltvård hos jägarkåren, öka motivationen att utföra viltvårdsåtgärder och öka insikten om betydelsen av viltvård hos det övriga samhället. Mycket fokus har lagts på att samverka med företrädare för andra former av markanvändning, främst jord- och skogsbruk. Förbundets viltvårdssatsning har genomsyrats av ett landskapsperspektiv och behovet av att anpassa markanvändningen för att gynna vilt och övrig mångfald. Samtidigt är viltvårdsåtgärder ett kraftfullt verktyg för att styra viltet i landskapet och minska skadeproblem på grödor och skog. Under det avslutande året av viltvårdssatsningen har mycket av resurserna lagts på att kommunicera dessa budskap.

Kunskap om jägarkårens attityder till vilt och viltförvaltning och insatser inom viltvård är en viktig förutsättning för att kunna utbilda jägarkåren samt informera om viltvårdens omfattning och betydelse. Inom ramen för viltvårdssatsningen har en omfattande attitydundersökning genomförts, där 6 600 jaktkortslösare fått svara på frågor om sin viltförvaltning. Undersökningen har genomförts som ett samarbete mellan SLU, Skogforsk, Uppsala universitet och Jägareförbundet. Hittills har jägarkårens attityder till älgstammens storlek, vildsvinsstammens storlek och stammarna av de stora rovdjuren sammanställts. Vidare har omfattningen på jägarkårens stödutfodring analyserats. Resultaten kommer att publiceras och kommuniceras under 2011.

Skogsbryn är landskapselement som har ett stort värde för den biologiska mångfalden och viltet, samtidigt som brynen utgör mark som inte utnyttjas intensivt för annan markanvändning. Genom att sköta bryn med fokus på att skapa goda miljöer för viltet kan man utnyttja dessa miljöer för att skapa foder för viltet, öka den biologiska mångfalden och skapa ett mer naturskönt landskap. Under 2010 har Jägareförbundet inlett ett arbete med att informera om skogsbrynens betydelse och hur de bör skötas. En utbildning i brynskötsel håller på att sättas samman och kommer ges under 2011. Jägareförbundet har med sin expertis bl.a. medverkat och skrivit huvuddelen av ett specialnummer om skogsbryn av tidskriften SKOGSLIV.

Jägareförbundet arbetar långsiktigt för en ansvarsfull viltförvaltning, där viltstammarna och deras livsmiljöer samförvaltas. Viltvårdssatsningen har satt tydligt fokus på viltets livsmiljöer, och har lyft fram ekosystemansatsen inom viltförvaltningen. Den särskilda satsningen har därmed lagt grunden till en adaptiv ekosystemförvaltning av viltet, i samklang med övrig markanvändning och den offentliga naturvården.

Åtgärder för att minska antalet skadskjutningar

Arbetet med att öka det frivilliga träningskyttet fortskrider enligt plan. Det övningskyttebevis som förbundet tagit fram har utvärderats under året och fått en översyn. Resultatet av detta har blivit att förbundet nu låter trycka upp en upplaga på 175 000 övningskyttekort "Mitt träningskytte" som under våren 2011 kommer att distribueras till samtliga medlemmar med tidningen Svensk Jakt då det inte längre är möjligt att erhålla adresser till alla jägare ur Jaktkortsregistret. Kortet kommer dock att vara tillgängligt för alla via hemsidan. Kortet blir en form av en loggbok där man kan dokumentera sitt årliga träningskytte. Samtidigt produceras en broschyr "Vårt träningskytte" som beskriver hur träningskyttet kan gå till samt behovet av att alla jaktlag har ett särskilt krav för jaktskytteträningen. Tanken med övningskyttebeviset är att det ska bli ett naturligt moment i samband med jakten att jaktledaren, i paritet med jaktkortet och vapenlicensen, erinrar om att träningskytte för den aktuella jaktformen ska vara genomförd och att övningskyttebeviset ska vara ifyllt avseende berörda moment. Broschyren kommer att spridas till alla jaktledare, älgskyttebanor, älgskötselområden etc.

Jägareförbundet har sedan 2008 tryckt drygt 50 000 björnpass. Under 2010 trycktes 23 000. Björnpasset är den snabbast ökande skytteformen i vår verksamhet och alla större markägare kräver idag avlagt björnpass för att få jaga björn på deras marker. Samtliga Länsstyrelser rekommenderar dessutom avlagt björnpass innan björnjakt. Utöver arbetet med björnpasset bedriver förbundet också en omfattande utbildningsverksamhet med rena Björnjaktsutbildningar och temakvällar med björn och björnjakt som huvudtema. Via hemsidan erbjuds också möjligheten att "skjuta" på björn i webbjaktskolan.

I syfte att förbättra eftersöken bedriver också förbundet, i samarbete med berörda Länsstyrelser, Viltskadecenter och det Skandinaviska Björnprojektet, en fortlöpande utbildning av specialister på björneftersök. I dagsläget finns 17 specialtränade ekipage för eftersök av björn spridda över landet och uppföljningen påvisar stora framsteg och en mycket hög kompetens hos ekipagen.

Som komplement till dessa specialister bedriver förbundet också en breddutbildning i björneftersök. I dagsläget är denna utbildning begränsad av möjligheterna till att testa sin hund i björnpark, eftersom endast Junsele djurpark i dagsläget erbjuder den möjligheten. Under 2010 kunde 319 ekipage genomgå utbildningen men behovet och intresset är mycket större än så. Förbundet jobbar därför intensivt med att få möjligheter till hundtest på björn även i andra djurparker.

Åtgärder mot negativa effekter av bly i ammunition

Det övningskyttekort som förbundet skickar ut till samtliga medlemmar innehåller information om gällande bestämmelser avseende blyammunition. Detsamma gäller Jägareförbundets jakttidtabell där även förbundets rekommendationer för användning av blyad kulammunition samt hur man bör ta tillvara bytet och slaktrester – allt i syfte att minimera skadliga effekter av bly finns delgivna.

Förbundet har vidare deltagit i såväl nationella som internationella överläggningar med ammunitionsindustrin och den samlade skytterörelsen i frågan om möjligheterna att ytterligare minska användningen av bly i ammunition. I dessa sammanhang har även

åtgärder mot bly vid skjutbanor diskuterats och förbundet har även tagit del av det kontrollprogram för uppföljning av bly i skjutvallar som Skyttesportförbundet tagit fram.

Hänsynen till viltet vid användandet av hundar

Under 2010 har förbundet bedrivit ett förankringsarbete för "Etiska riktlinjer för jakt och jaktträning med hund". Såväl internt som externt, med exempelvis Svenska Kennelklubben och berörda jakthundsklubbar samt Yrkesjägarföreningen. Bl.a. har de varit föremål för en särskild konferens på Öster Malma med samtliga jakthundsklubbar. De har också presenterats i en artikel i Svensk Jakt. Riktlinjerna finns nu tryckta i en folder som under våren 2011 kommer att spridas i stor omfattning.

Jägareförbundet har tillsammans med Centrum för vilt- och fiskforskning arrangerat en konferens om nya metoder för träning av eftersökshundar. Konferensen, där även Viltskadecenter deltog, var en redovisning av kunskapsläget samt erfarenhetsutbyte av pågående projekt runt viltspårhundar. Vidare kan nämnas att förbundets arbete med att starta upp en hägnstestverksamhet för vildsvinshundar fortsätter. Testen är öppna för samtliga hundar, även blandraser, och är tänkta som ett anlagstest innan hunden används i praktisk jakt. Vidare har förbundet vid ett 20-tal tillfällen medverkat vid konferenser, årsmöten i hundklubbar samt särskilda seminarier där vi diskuterat etik vid hundjakt.

1.3 Viltövervakning

Mål

- ◆ Kunskapen om det svenska jaktbara viltets tillstånd och utveckling är god.
- ◆ En fullgod avskjutningsstatistik som täcker hela landet finns för samtliga jaktbara viltarter

Åtterrporteringskrav

- ◆ redovisa avskjutningsstatistik årligen för allt jaktbart vilt, samt uppge hur denna statistik har kvalitetssäkrats,
- ◆ ge förslag på hur lokal och regional övervakning av vildsvinsförkomst kan ske, Redovisa hur förbundet bidragit till att förbättra kunskapen om älgstammen på lokal nivå
- ◆ Redovisa förbundets uppskattningar av vilttäthet för samtliga jaktbara arter samt
- ◆ i korthet beskriva de jaktbara stammarnas utveckling i korthet

Avskjutningsstatistik och de jaktbara stammarnas utveckling redovisas i bilagan Viltforum som översändes senare.

Verksamhet 2010

Förbundet har höjt prioriteringen av verksamheten under året med fokus på att öka engagemanget i jägarleden för att nå en högre rapporteringsgrad. En annonskampanj har genomförts i jaktpress och på hemsidor. Förutom Jägareförbundets egna kanaler har annonsering även skett i bland annat i Jaktjournalen, på Jakt och Jägars hemsida samt på Robsoft. Möten och seminarier runt utvecklingen av viltrapporteringen har också genomförts runt om ilandet för att öka kännedomen om och vikten av att rapportera antalet fällt vilt på viltdata.se

Flera metoder används för att uppnå målet med en god avskjutningsstatistik. När det gäller Avskjutningsrapporten, som bygger på en metodik som använts sedan 1939, ombeds alla jaktlag årligen uppge avskjutningen av alla jaktbara arter, älgen undantagen, för sitt jaktområde. Statistiken sammanställs på olika geografiska skalor från lokal upp till nationell nivå. Dessutom ger denna rapportform information om förekomst av vildsvin, dovhjort och kronhjort samt utsättning av fågel och till viss del jaktansträngning. Noterbart är att avskjutningen av vildsvin fortsätter att öka i samma takt som tidigare och beräknades till mer än 65 000 fällda för 2009/2010. Som komplement så görs en enkätundersökning till fler än 10 000 slumpvis utvalda jaktkortslösare som ger data på nationell nivå. Den inkluderar även utländska jägare. Båda metoderna har för- och nackdelar men ger tillsammans en bra jaktstatistik. Rapporteringen av avskjutningsrapporten sker på Internet till viltdata.se, antingen direkt av jaktlagen eller via pappersblanketter som skickas in till Jägareförbundet. Åtterrapporering av resultaten på lokal nivå sker direkt på viltdata.se. Enkätundersökningen kan besvaras via brevsvaret eller på Internet.

Jägareförbundet sammanställer också årligen den älgavskjutningen som rapporteras till länsstyrelserna. Sammanställningarna är tillgängliga på jägareförbundets webbplats www.jagareforbundet.se och skickas även ut till berörda myndigheter och intresserade.

Till älgen är en mer omfattande övervakning kopplad: Älgobs nyttjas för att få trender på älgstammens utveckling och sammansättning och den ger också data på björnstammarnas utveckling i den påkopplade rovdjursobsen som pågått sedan 1998. Även kvalitativa data på älgar (åldrar, vikter m.m.) rapporteras i stor mängd i älgdatabasen.

Jägareförbundet arbetar sedan många år tillbaka med att utveckla spillningsinventering av olika arter för att följa populationerna storlek över tiden för en lång rad arter. Dels sker förvaltningsinventering av älg och rådjur, främst i områden i mellersta och södra delarna av landet, och dels så utvecklar Jägareförbundet en nationell inventering tillsammans med SLU som syftar till att ge en bild över landet för viktiga arter i förvaltningen. Dessa inventeringsområden är kopplade till NILS-områden där andra typer av miljöövervakning sker.

Fullständig avskjutningsstatistik och de jaktbara stammarnas utveckling redovisas i Årsrapport viltövervakning som översändes senare.

Portalen viltdata.se

Viltdata.se är en neutral webbplats för utbyte av information om de jaktbara viltstammarnas tillstånd och utveckling. Sveriges jaktlag förser systemet med uppgifter dels från älgjakten och dels från jakt på övriga viltarter. Internet fungerar som infrastruktur vilket utvecklar och effektiviserar viltövervakningen.

Arbetets inriktning

Jägareförbundets personal har under året fortsatt nyttja viltdata.se i de ordinarie verksamheterna viltövervakning och älgförvaltning. Arbetet ger hög utväxling tack vare Jägareförbundets organisation med länsföreningar och kretsar som tillför stora och värdefulla ideella arbetsinsatser. Arbetet utförs genom att organisera, informera och motivera jägarna att lämna uppgifter från jakten. Detta sker genom fysiska möten,

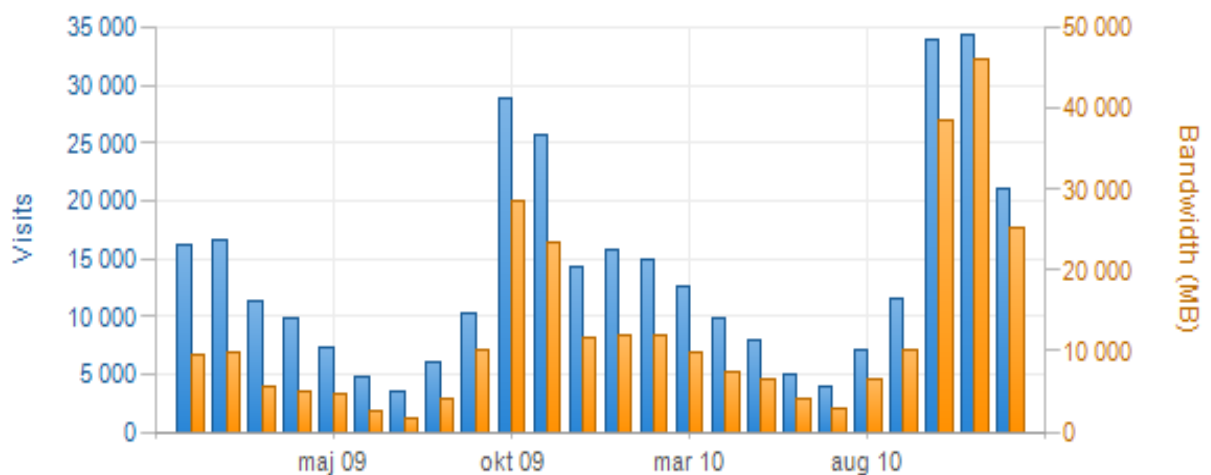
webbplatser, trycksaker och tidningar. Dessutom stöds jägarnas inrapportering genom telefon- och mailkontakter.

För att öka värdet för viltdata.se:s användare utvecklas systemet löpande. Framför allt är målsättningen med denna utveckling att ge rapporterande jägare:

- Snabb återkoppling i form av intressanta sammanställningar
- Underlättad administration och kommunikation inför och under jakten

Användningen av portalen viltdata.se

Användningen av portalen viltdata.se har sedan starten i augusti 2007 för varje år ökat kraftigt. Portalen hade under 2010 genomsnittligt 488 besökare per dygn, med ett spann på mellan 74 och 2357 besökare.

Antalet besök samt nyttjandet av bandbredd per månad, från och med januari 2009 till och med december 2010.

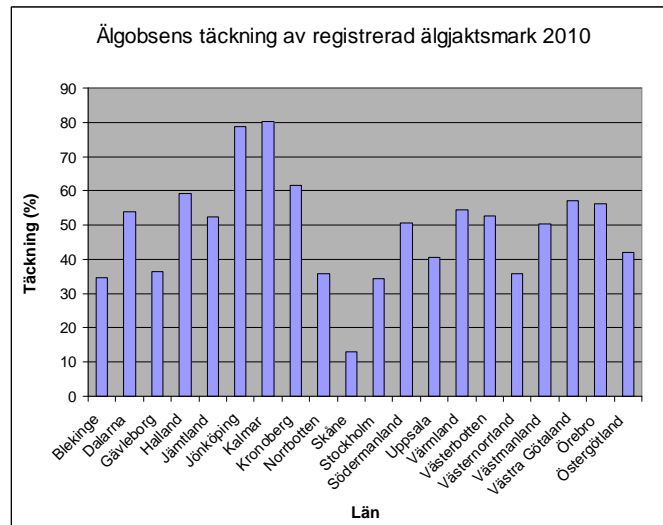
Teknisk utveckling av viltdata.se

Under året har en GIS-plattform utvecklats för viltdata.se. Det ger mervärde både för jägarna som rapporterar och för kvaliteten på viltövervakningen. För jägarna innebär det att kartor kan användas både för inrapportering och återkoppling. För viltövervakningens resultat ligger fördelen i att jaktlag, fällt vilt och observationer kan ges positioner, helt oberoende av administrativa gränser m.m.

Användningen av älgdatabasen

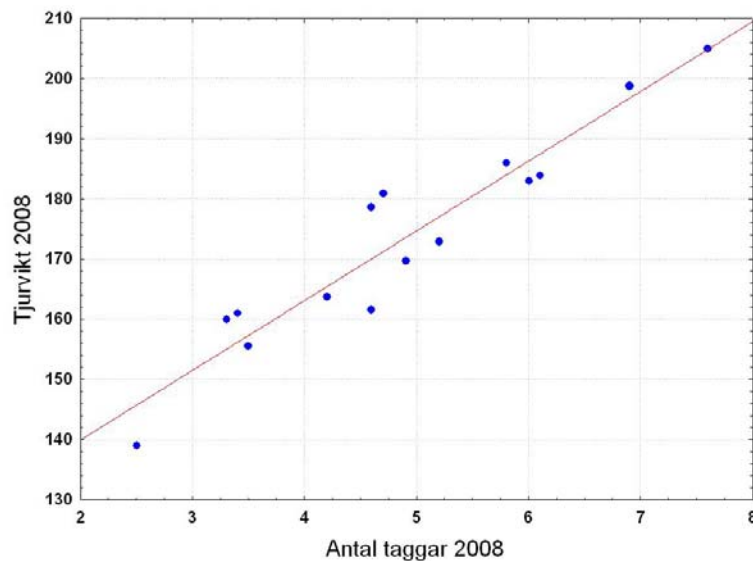
Varje år hittills har antalet jaktlag som använder älgdatabasen ökat med några tusen. Cirka 27 000 jaktlag fanns vid utgången av 2010 registrerade i älgdatabasen. Den allra mesta rapporteringen av älgobs i Sverige sker genom Jägareförbundet och älgdatabasen. På

nationell nivå täcks cirka hälften av all registrerad älgjaktmark av mark som jägarna rapporterat älgobs ifrån på detta sätt.

Andel mark som jägarna rapporterat älgobs från, av total areal registrerad älgjaktmark per län.

Under 2010 har datamaterialet, som genom åren insamlats, i älgdatabasen utvärderats vetenskapligt. Resultatet visade på god kvalitet och gav ny kunskap om förvaltningen av älgstammarna. Denna information fördes under året också ut till jägarkåren.

Antalet taggar på tjurarnas horn är en god indikator av slaktvikt. Något som den vetenskapliga utvärderingen av älgdatabasens material bland annat visade.

Teknisk utveckling av älgdatabasen

Genom den nya GIS-plattformen kan älgdatabasen ge positioner på jaktlag, fällda älgar, älgar som avlidit till följd av annat än jakt samt älg- och rovdjursobs. En ny typ av återkoppling i form av en publik karta har också utvecklats. Kartan visualiserar avskjutning per 1000 ha samt positioner för älgar som fällts eller avlidit till följd av annat än jakt. Älgdatabasen har under året uppgraderats till SQL Server 2008.

Under året har också strukturen för lagring av jaktlagsdata förbättrats, så att de lagras årsvis. Det har möjliggjort att återkopplingen i form av jaktlagsvisa rapporter har kunnat öppnas för visning även för år tidigare än innevarande.

Användningen av avskjutningsrapporten via viltdata.se

Även under 2010 var det möjligt för jägarna att lämna sin avskjutningsrapport via viltdata.se. Omfattning på denna rapportering låg på ungefär samma nivå som tidigare år.

Teknisk utveckling av avskjutningsrapporten via viltdata.se

Avskjutningsrapporten har under året försetts med så kallade "markägarkryss". Det gör att användaren enkelt kan ange kategori av markägare som ingår i jaktenheten. Detta för att Jägareförbundet, som har nationellt ansvar för insamling av avskjutningsstatistik, ska kunna förse de större markägare som önskar med uppgifter från deras markinnehav.

Även databasen för avskjutningsrapporten uppgraderades under året till SQL Server 2008

1.4 Verksamhetsområde Älgförvaltning

Mål

- En med avseende på ålder och kön väl sammansatt älgstam i balans med betestillgången har uppnåtts genom att älgförvaltningsarbetet stöds och samordnas strategiskt och operativt på lokal nivå.

Åtterrapporering

Jägareförbundet skall redovisa:

- vilka åtgärder som förbundet vidtagit i fråga om att samordna och stödja älgförvaltningsarbetet på lokal nivå,
- hur förbundet har verkat för att höja kvalitén på de lokala samråden,
- de lokala samråd som hållits och vilka organisationer som deltagit vid samråden samt
- förbundets riktlinjer för hur rovdjurens uttag av älg skall beaktas i förvaltningsarbetet

Åtgärder för att stödja älgförvaltningsarbetet på lokal nivå

Vid kretsars eller länsföreningars möten har föreläsningar om den nya älgförvaltningen eller foderdynamik/älgskador genomförts vid cirka tjugo tillfällen. Dessutom har liknande föreläsningar hållits för olika grupper vid Öster Malma, vid flera tillfällen på engelska.

Jägareförbundet deltar aktivt i ett antal forskningsprojekt, med praktisk eller vetenskaplig prägel. Som exempel kan nämnas forskningsprogrammet vid SLU i Umeå: *Vilt och Skog*.

Under året fortsatte hanteringen av det förslag till ny älgförvaltning som lämnats av utredare Maria Norrfalk. Jägareförbundet deltog i diskussionerna kring det PM som utarbetades av Jordbruksdepartementet och lämnade även ett remissvar i frågan.

Rapporterade åtgärder på lokal nivå

- Analys och förmedling av avskjutningsresultat
- Analys och distribution av olika inventeringsresultat
- Utbildning och information till samrådsgrupper
- Möten med jaktvårdskretsarna för avstämning av samrådsförfarandet
- Omfattande samverkan med Länsstyrelsernas handläggare för utveckling av förvaltningsfrågorna
- Förberedelser och medverkan vid viltvårdsdelegationernas sammanträden
- Initiering, planering och genomförande av utbildning och information till viltvårdsdelegationer
- Samverkan med viltvårdsdelegationernas parter för bildande av förvaltningsområden i länen
- Samverkan med viltvårdsdelegationernas parter för att formulera gemensamma övergripande målsättningar på länsnivå
- Sammanställning och redovisning av samrådsförfarandet
- Stöd vid bildande av älgskötselområden
- Stöd vid formuleringen av älgskötselområdenas skötselplaner

- Stöd vid samordning av avskjutningsstrategier
- Stöd för att organisera spillningsinventering
- Stöd vid lösande av konflikter runt älgjakten

Lokalt samråd

Under 2010 har det genomförts 269 lokala samråd (301 lokala samråd år 2009) med ett totalt deltagande om 2 106 personer (2 393 personer 2009). Det genomsnittliga antalet representanter från olika kategorier framgår av tabellen nedan, där även en jämförelse för åren 2008 – 2009 finns.

Representanter i lokala samråd

	2008	2009	2010
Totalt antal samråd (st)	295	301	269
Representanter jägare (st)	2,7	3,0	3,0
Representanter älgskötselområden	0,5	1,2	1,5
Representanter markägare och	2,2	2,3	2,2
Representanter skogsstyrelsen (st)	0,8	0,7	0,7
Representanter övriga (st)	0,2	0,2	0,3

Beaktande av rovdjurens älguttag i förvaltningsarbetet

I den handlingsplan för älg som antogs av Jägareförbundets styrelse i juni 2008, finns riktlinjer för hur rovdjurens uttag av älg bör beaktas i förvaltningsarbetet.

Kunskaper om markägares åsikter om älgstammens storlek är en viktig grundläggande information i arbetet med ett nytt förvaltningssystem för älg. Jägareförbundet har därför under året deltagit i en enkätundersökning riktad till privata skogsägare i hela landet. Undersökningen, som ännu inte publicerats i sin helhet har genomförts av företaget Landja och skickades till 2 000 skogsägare. Svarsfrekvensen var 71 %. Resultaten visar bland annat att en majoritet av skogsägarna i huvudsak är nöjda med älgstammens storlek idag. Fler detaljerade resultat kommer att redovisas under 2011.

1.5 Verksamhetsområde Vilt och trafik

Mål

- ◆ Minska lidandet för trafikskadat vilt genom att tillhandahålla kompetenta eftersöksekipage

Återrapportering

- ◆ förbrukade medel för att tillhandahålla uppdaterade listor med eftersöksekipage för trafikskadat vilt samt
- ◆ förbrukade medel för utbildning av eftersöksekipage

Arbetet med trafikeftersöksorganisationen har under året präglats av massiva informationsinsatser om nytt regelverk, ersättningar, nya föreskrifter och utbildning i användandet av den nya databasen för kontaktmän och eftersöksjägare. Vid årsskiftet fanns cirka 7000 eftersöksjägare och kontaktmän samt 10 000 hundar registrerade i databasen.

Antalet viltolyckor fortsatte under året att öka. Totala antalet ökade med 7% till 47 475 olyckor. Såväl inledningen som avslutningen av 2010 var snörika över hela landet vilket antagligen är en stor anledning till ökningen av främst älg- och rådjursolyckorna. Vildsvinsolyckorna minskade under året med 20% vilket antagligen är ett resultat av de hårda vintrarna, intensifierad avskjutning och ett annat beteende hos vildsvinen följt av det tjocka snötäcket.

Under året har även den av Polisen, Trafikverket och Jägareförbundet gemensamt ägda trafikeftersöksdatabasen byggts ut med ett flertal funktioner. Vi har idag mycket detaljerad information om alla anmälda viltolyckor, inklusive exakt platsangivelse på en karta, vilket kommer att bli mycket värdefullt i det förebyggande arbetet. Vi har med hjälp av databasen också fullständig överblick över när var och hur alla eftersök genomförts. Vi kan konstatera att de svenska eftersöksjägarna står sig utmärkt i en internationell jämförelse av uppklarandegrad vid trafikeftersök. Vid årsskiftet låg den genomsnittliga uppklarandegraden på cirka 80%.

Jägareförbundet har även detta år bistått departement och berörda myndigheter avseende ansvarsförhållanden, regelverket och ersättningssystem för viltolyckseftersök. Förbundet deltar aktivt i arbetet inom *Nationella viltolycksrådet* i frågor omkring förebyggande verksamhet samt effektivisering av viltolycksorganisationen.

Under året har också Jägareförbundet vid såväl möten som i remisser bistått Trafikverket med att organisera och bygga upp en fungerande organisation för eftersök även efter viltkollisioner med spårbunden trafik. En ny arbetsordning har tagits fram för hur Trafikverkets spårentreprenörer ska hantera kollisioner med vilt och den arbetas för närvarande in i alla nya kontrakt. Vidare har ett förslag på hur eftersök vid spår bör hanteras överlämnats till berört Departement.

Under året fortsatte förbundets projekt "*Utvärdering av nya träningsmetoder för framgångsrikare eftersök vid jakt och trafikolyckor*". Målsättningen med projektet är att förbättra andelen framgångsrika eftersök genom att vetenskapligt utvärdera en ny träningsmetod för spårhundar. Den övergripande ambitionen är att förbättra utbildningen av eftersökshundar och därmed öka antalet duktiga eftersöksekipage inom den nationella viltolycksorganisationen. Under 2011 ska projektet avslutas samt erfarenheter och resultat från projektet införlivas i vår eftersöksutbildning. Vi planerar också att styra våra utbildningsinsatser bättre genom att nyttja databasen för att identifiera brister.

En fortlöpande samverkan med Svenska kennelklubben och samtliga jakthundsklubbar avseende eftersöksverksamheten har skett under året. Ämnet var ett av flera huvudteman vid en särskild överläggning med jakthundskubbarna under våren. Svenska kennelklubben har också på förbundets förslag valts in i Nationella viltolycksrådet.

Förbundet har också under året, tillsammans med Viltskadecenter samt Skandinaviska björnprojektet och Skandulv, fortsatt att utbilda specialekipage för eftersök av björn och varg. I dagsläget finns 17 björnekipage och 4 vargekipage spridda över Sverige.

Utbildning av eftersöksekipage.

Förbundet har under året fortsatt satsningen på ny- och vidareutbildning av länsinstruktörer för eftersöksutbildning. Instruktörerna utbildar och stödjer ledare för den lokala verksamheten runt om i länen. För att kvalitetssäkra utbildningarna genomförs årliga fortbildningar för instruktörerna. I dagsläget finns 100 länsinstruktörer.

6 Yrkesmässig utbildning

Generella mål

- ◆ Kompetensen hos landets yrkesjägare är hög
- ◆ Tillgången på utbildade yrkesjägare är i nivå med behovet
- ◆ Utbildningen är objektiv och förmedlar därmed olika synsätt på jakten och viltvården i landet.

Åtterrapporering

- ◆ vilken yrkesmässig jägarutbildning som bedrivits under året i korthet
- ◆ antalet studerande som antagits till utbildningen och antalet som tagit examen
- ◆ vad förbundet gör för att yrkesjägare skall erhålla adekvat fortbildning inom yrket

Svenska Jägareförbundet har det övergripande ansvaret för att driva och utveckla den yrkesmässiga utbildningen på jaktens och viltvårdens område. Sedan 1947 har förbundet bedrivit yrkesmässig utbildning inom jakten och viltvården på Jägareförbundets fastighet Öster Malma i Södermanland. Den yrkesmässiga utbildningen är en viktig del i förbundets mål att upprätthålla och utveckla Öster Malmas status som Sveriges ledande centrum för utbildning inom jakt och viltförvaltning.

Nuvarande yrkesmässiga utbildning sker i nära samarbete med Sveriges Yrkesjägarförening och i nära kontakt med Jordägareförbundet. Utbildningen är fyra och ett halvt år och består av både teori och praktik. Under fyra år utförs praktik på platser godkända av Sveriges Yrkesjägarförening. Den avslutande teoridelen som är sex månader lång är förlagd till Öster Malma. Utbildningen bedrivs vart tredje år med ca 15 elever per gång.

Utbildningen ger teoretiska kunskaper om jakt, viltvård, jaktledning, etik i jakten, eftersök av skadat vilt, samhällets organisation och struktur kring de jaktliga frågorna m.m. För att få behörighet och examineras som viltmästare måste alltså eleven genomgå den teoretiska utbildningen på Öster Malma. Erfarenheten visar att nuvarande utbildningsvolym väl motsvarar marknadens behov då i stort sett alla utexaminerade viltmästare får anställning i paritet med utbildningens innehåll.

Tillsammans med Sveriges Yrkesjägareförening genomfördes en sedvanlig utvärdering av Viltmästarkursen 2009. Det konstaterades att kursen väl motsvarar de önskemål yrkesjägarna har framfört. En diskussion har dock påbörjats om att förlänga kursen med ca två veckor för att kunna utöka omfattningen av det avslutande examensarbetet.

De yrkesjägare som är handledare för elever och praktikanter genomförde sedvanlig handledarutbildning. Målet är bl.a. att göra jaktelevstiden mer likvärdig oavsett vilka elevplatser man varit på samt att följa upp elevsynpunkter och utveckla handledarskapet.

I samarbete med Sveriges Yrkesjägareförening har planeringen för breddning av viltmästarkursen 2012 påbörjats. En arbetsgrupp har tillsatts för att arbeta fram antagningskriterier för elever med mer administrativ inriktning.

Öster Malma den mars 2011

Torsten Mörner
Förbundsordförande

Håkan Weberyd
Generalsekreterare

Stockholm den mars 2011

Anders Engström
Av årsstämman vald
auktoriserad revisor

Kaj Nyman
Av årsstämman
vald revisor